

Mokykla kratysis popierių

Darbo grupės popierizmui mokyklose mažinti vadovas, Šiaulių Didždvario gimnazijos direktorius Vaidas BACYS, pripažįsta: biurokratijos įsakymais nesumažinsi – reikia keisti vertybes ir požiūrį.

Sigita STONKIENĖ
sigas@skrastas.lt

Rašė planus ir kūrė savianalizes – Dėl ko staiga susizgrįbta mažinti popierizmą? Juk kalbos apie tai netyla jau keliolika metų?

– Visų pirma, tokia yra politinė valia. Daug metų mokykloje rašinėjamos šūsnyš įvairių dokumentų, protokolų, kurie jokios išliekamosios vertės neturi. Popieriai užgožia didelę dalį mokytojo laiko, o tai, kad jis per dieną turi pasiruoti septynioms pamokoms, tampa antraeiliu dalyku.

Be to, tame popierizme yra daug besidubliuojančių dalykų, kurie tikrai neprideda prie geresnės ugdymo kokybės. Įvairūs ilgalaikiai ir trumpalaikiai planai, pamokų planai, savianalizes raštu ir dar daugybė kitokių popierių.

Atsisakius daugybės ilgą laiką pedagogus varginusių raštų pildymo, sumažės mokytojų darbo krūvis, jie galės daugiau laiko skirti savo tiesioginei misijai – bendrauti su vaikais ir tarpusavyje.

– Kokių dokumentų konkrečiai bus atsisakyta?

– Būtina apsispręsti, kokių dokumentų gali iš mokyklos ir mokytojo reikalauti savivaldybės administracijos, švietimo priežiūros specialistai. Dabar mokytojus vargina įvairūs ilgalaikiai ir trumpalaikiai planai, pamokų planai, savianalizes raštu ir dar daugybė kitokių popierių.

Mokyklai būtini keli pagrindiniai dokumentai: veiklos merinė programa, strateginis planas, ugdymo planas, įrašai dienuose ir

Gediminas BARANAUSKO nuotr.

PRIORITETAI: Vaidas Bacys, Šiaulių Didždvario gimnazijos direktorius, dokumentacijos mažinimo darbo grupės vadovas: „Pasakysiu labai sąžiningai: aš ir dabar dar nelabai tikiu, kad popierizmas išnyks. Pirmiausia reikia keisti mūsų vertybes ir požiūrį.“

direktoriaus įsakymai. Jais reikėtų ir vadovautis. O visa kita, kai mokykla prisirašo savų tvarkelių, visokių apraštų – tai jau jos vidaus reikalas.

Kita vertus, reikėtų keisti ir švietimo priežiūros metodus. Mano įsitikinimu, iš pokalbio daugiau sužinai, negu vartydamas popierius.

– Ar galės mokytojas atsisakyti rengti dokumentą, jeigu tai jam atrodo beprasmiška, o mokyklos vadovai ar kiti specialistai to reikalauja?

– Pasiūlyta ministrui išleisti įsakymą, kokius konkrečiai dokumentus privalo turėti mokytojas, mokyklos vadovas ir savivaldybės atstovai. Čia ir baigsis diskusija. Arba mokyklos vadovas turėtų įtikinti mokytoją.

Apie dokumentų prasmę

– Kiek popierizmo sumažės?

– Tyrimas parodė, jog apie 40 procentų savo laiko mokyto-

jai praleidžia, pildydami įvairius dokumentus. Sumažėjus popierizmui, 80 procentų laiko mokytojas skirtų pamokoms ir tikėtai 20

procentų – raštamams, nes jų vis tiek visiškai neišvengsi.

– Per nepriklausomybės metus mokykla apaugo popieriais. Kodėl taip atsitiko?

– Turiu tokią blogą prielaidą, kad po aštuoniolikos metų vėl bus panaši komisija...

Beda, kad per visą nepriklausomybės laikotarpį mokykla vis nesusidėlioja aiškios vizijos. Įvyksta kokia nors nelaimė – tuojau leidžiami įstatymai, kuriamos prevencijos. Tačiau gyvenimas kaskart pareikia naujų iššūkių ir paaiškėja, kad vaikai jiems nepasirodė.

Pasakysiu labai sąžiningai: aš ir dabar nelabai tikiu, kad įsigalėjęs popierizmas išnyks. Manau, kad šioje situacijoje visi švietimiečiai turi labai bendrai ir kiektai laikytis.

O valdininkai – išmokti atsakyti į klausimą: kiek laiko sugaiš mokytojas, pildydamas mano pareikalautą dokumentą ir kur aš tuos duomenis panaudosiu?

Būtina kelti klausimą, ar laikas, praleistas pildant vieną ar kitą dokumentą, yra prasmingas? Štai turiu užpildyti dokumentą – kokių priemonių, vadovėlių yra užsakyta. Suprasčiau, jeigu būtų klausiami: ko jums trūksta, nes kiek ir ko aš pirkau, aš žinau.

Yra ir kita yda. Dalyvauju seminaruose, girdžiu, kaip mokytojai sako: čia dar trūksta tos grafos! Tuomet klausiu: ar ta grafa negali būti jūsų smegenyse?

Į mokyklą turi sugrįžti ramybė, optimizmas ir teigiamos emocijos.

Pasiūlymai – radikalūs

– Ką nuveikė dokumentų mažinimo darbo grupė?

– Darbo grupė buvo suformuota gruodžio viduryje. Mes, tie keli nariai, turėjome patys labai stipriai išsilaisvinti. Netikėjome, kad mums leidžia tai daryti, tarsi nediršome žengti žingsnio.

Todėl visiškai tikiu, kad ir mokytojai nelabai tiki, jog situacija pasikeis.

Darbo grupės pateikti pasiūlymai ministrui buvo įvertinti kaip labai radikalūs. Sąmoningai taip elgėmės, nes norėjome išprovokuoti diskusiją.

– Pasigirdo kalbų, kad mokyklos vadovo pareigas ruošiatės iškeisti į ministerijos kėdę. Ar tai tiesa?

– Ministerijoje lauktu biurokratinis darbas, o aš nesu biurokratas, man patinka dirbti su gyvais žmonėmis. Šiuo metu esu visuomeninis ministro konsultantas bendrojo lavinimo klausimais.

“Tyrimas parodė, jog apie 40 procentų savo laiko mokytojai praleidžia pildydami įvairius dokumentus.”